

SKUPINA: 3
NÁZEV TÉMATU: NOVOROZENECKÉ OBDOBÍ
VYPRACOVALA: MÓROZOVÁ PETRA
DATUM: 20. 5. 2009

NOVOROZENECKÉ OBDOBÍ

Novorozenecké období je z časového hlediska definováno jako období 60 dnů, tedy 2 měsíce života. Představuje nejranější vývojovou fázi, ve které je z centrálního nervového systému plně funkční především prodloužená mícha řídící základní životní procesy jako je dýchání, srdeční činnost atp.

Novorozenec je vybaven jen několika základními nepodmíněnými reflexy, např. sací, polykací, polohový, úchopový aj., které jsou pro něho důležité k přežití.

Dítě v tomto období prospí až 20 hodin a probouzí se 7 až 8 krát za celý den nejčastěji z hladu, pocitu vlhka. Je nezralý a plně závislý na péči okolí.

Elementární čítí

Je důležité, aby dítě mělo co nejvíce podnětů, jinak hrozí zpožděný vývoj.

Co se týče chutě, je po narození funkční jen zčásti, ale novorozenci preferují záhy sladké podněty.

Čich začíná reagovat až po dvou dnech a to pouze na silné podněty. Odvracení hlavy doprovází vegetativní reakce, např. zrychlený dech, tep aj.

Také termorecepce dozrává ještě několik dní. Příkladem může být to, že dítě preferuje teplou lázeň místo chladu, na který reaguje podrážděně. Pocit bolesti ale zůstává ještě 2 – 3 měsíce snížen.

Zrak není vyvinutý dokonale, dítě rozlišuje pouze světlo a tmu a reagují na světelné podněty zprvu jen očima, pak celou hlavou. Již po 1. měsíci novorozenec reaguje na přibližující se tvář velmi kladně. Nejostřeji vidí ve vzdálenosti 25 – 30 cm.

Sluch je sice funkční už od narození, ale na hlas matky dítě reaguje až za pár týdnů a to jen patrně. Uklidňuje ho hluboký hlas, naopak vysoký ho leká. Po 1. měsíci se zřetelněji soustřeďuje na jiné zvuky

Probouzení emocionality

Novorozenec je schopen registrovat komplexy podnětů názorně – prožitkovou cestou, zahrnující např. soubor doteků lidského těla, podobu i hlas matky aj.

Stejným emocionálním citěním jsou vybaveny i matky dětí, které dokáží rozpoznat křik novorozence i jeho nepatrné pohyby.

Existuje řada různých pohybů a zvuků, pomocí kterých dítě komunikuje s okolím, např. *libost* a *nelibost*. Libost je doprovázena pohyby vláčnými a plynulými spolu s hrdelními zvuky, naopak nelibost je doprovázena křečovitými a trhavými pohyby, zavíráním očí, křikem aj. *Pláč* projevuje dítě už od rozpláče se také. Citlivé matky dokážou rozeznat pláč svého potomka, ať už dítě chce naznačit, že má hlad či ho něco bolí apod. První *úsměv* se vyskytuje v období několika týdnů až třech měsíců a je vnitřně podmíněnou reakcí. „Pravý úsměv“ jako reakce na vnější podněty se objevuje až v 5. – 8. týdnu života dítěte.

Novorozenec je dosud „sociálně naivní“, ale není „sociálně slepý“, nechybí mu tedy reakce na dění v jeho okolí. Jedná se o určitou „empatickou interakci“ mezi matkou a dítětem a přináší zpravidla oběma stranám potěšení.

SKUPINA: 3
NÁZEV TÉMATU: NOVOROZENECKÉ OBDOBÍ
VYPRACOVALA: MÓROCOZOVÁ PETRA
DATUM: 20. 5. 2009

Za elementární zárodek snah považují autoři [Stirnemann, in: Švancara 1980, 130] již *sledování vlastních prstíčků*.

Motorické dovednosti jsou v tomto období omezené a děti nedokážou své pohyby úmyslně ovládat. Pohyby a škrábání končetin se považuje za stereotypní a nekoordinované záškuby a veškeré pohybování je definováno jako reflexní.

Kontakty s prostředím

Pro zdárný kognitivní vývoj jedince je důležitá nabídka podnětů prostředí. Je však nutné zamezit asynchronní komunikaci, kdy je dítě zahrnováno nepřiměřeným množstvím podnětů, které mohou vést až k apatii. Naopak nedostatek podnětů vede k zpožděnému vývoji.

Část dne, kdy dítě nespí, by mělo trávit ve společnosti rodiny a blízkých, slyšet lidský hlas, který je důležitý pro jeho pozdější jazykový vývoj. První týdny a měsíce života jsou pro lidského jedince velmi důležité a významné.

Zrání a učení jsou od počátku vývoje v úzké součinnosti. Při tomto dochází také ke změnám v mozku. Rozdíly v přísunu podnětů jsou rozhodující pro formování základního vzorce dětského mozku.

Činitelé vývojových potíží

Základními předpoklady normálního vývoje jsou např. genetická nezatíženost rodiny, normální průběh těhotenství a dobré podmínky pro vývoj a rozvoj jedince. Nedostatek některých předpokladů představuje riziko vývojových poruch.

Rozvoj počítka postupuje od hmatu přes chuť, čich až po sluch a zrak. Výskyt poruch bývá opačný a příčinou jsou pak poškození analyzátorů.

Také se můžeme setkat s lekavostí v důsledku s oslabeným nervovým systémem. Při osvojování návyků bývá také někdy problém, např. strach z lázně, zvracení aj.

Rodičovská péče

Způsob pečování o novorozence také upevňuje či oslabuje citové reakce. Dítě je uspokojeno tehdy, když je např. dodržena doba krmení, výměny plen, nerušeného spánku apod. Naopak je neuspokojeno, když jsou tyto činnosti opožděné, a nebo v horším případě nejsou vůbec.

Pokud se o dítě budeme starat s péčí, která je pro něj příjemná a dítě bude uspokojeno, v pozdějším věku se toto chování odrazí v kladném smyslu v podobě lásky, důvěry aj. Naopak špatná péče či žádná se logicky projeví záporně a dítě tak bude agresivní, vzpurnější a může pociťovat strach či úzkost.

Informace čerpány z publikace:

ČAČKA, OTTO. Psychologie duševního vývoje dětí a dospívajících s faktory optimalizace. 1. vyd. Brno: nakladatel Jan Šabata, 2000. 377 s.